

St.-Truiden, Lichtenberglaan (Zetel Oost BAM Contractors nv)

Verslag van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek
Programma van Maatregelen
2018A76

Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegepast onderzoek

Rik van de Konijnenburg
Grauwe Torenwal 6/00/1
B-3960 Bree (BE)
Mob. 0496 209 018
e-mail: rik@konijnenburg.com

Haast-rapport 2018-02/ wettelijk depot: D/2018/12654/02
Verwijzing: VAN DE KONIJNENBURG, R.,(2018), St.-Truiden, Lichtenberglaan (Zetel Oost BAM Contractors nv), Haast-rapport 2018-02, D/2018/12654/02

Projectcode:	2018A76
Naam erkende archeoloog:	Rik van de Konijnenburg
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00041
Locatiegegevens:	zie gegevens archeologienota: https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/5013
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	zie gegevens archeologienota: https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/5013
Kadastergegevens:	zie gegevens archeologienota: https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/5013
Topografische kaart:	zie gegevens archeologienota: https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/5013
Alle betrokken actoren:	Rik van de Konijnenburg (erkend archeoloog), Joan Janssen (archeoloog)
Betrokken personen buiten het project:	/
Contact:	Rik.vandekonijnenburg@telenet.be , 0496 209 018

© 2018 HAAST bvba, *Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree*

Foto's: HAAST – Rik vd Konijnenburg (tenzij anders vermeld)

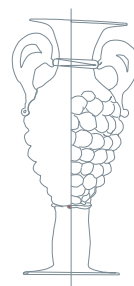
Tekeningen: HAAST (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2018/12654/02

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

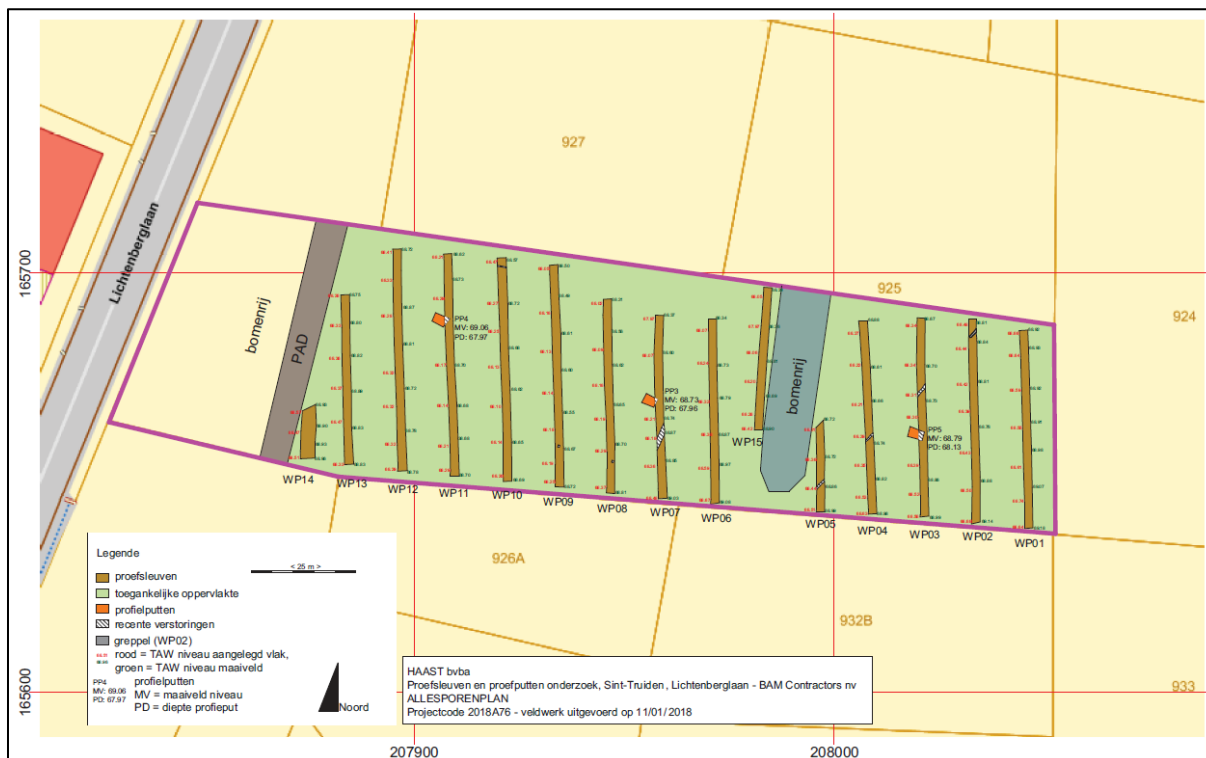
COVERFOTO: proefsleuf 4, detail

INHOUD

1. Beschrijvend gedeelte	p.4
2. Bouwprogramma	p.6
3. Resultaten voorafgaand archeologisch onderzoek	p.10
4. Assessment van het terrein	p.11
5. Gemotiveerd advies	p.13

Allesporenplan projectcode 2018A76

1. Beschrijvend gedeelte

Administratieve gegevens

Projectcode	2017I265
Actoren	Rik van de Konijnenburg OE/ERK/Archeoloog/2015/00041
	BAM Contractors nv - A. Van Osslaan 1, b2 , B-1120 Brussel, Ondernemingsnummer: BE 0452702265 contact: Dhr Guido Gilissen, guido.gilissen@bambelgium.be
Locatie	
Provincie – Gemeente	Limburg - Sint-Truiden
Deelgemeente	Brustem
Site	Lichtenberglaan
Kadastrale gegevens	Sint-Truiden, afd 3, Sie E, nrs: 928/d (partim), 926/b, 927 (partim), 925 (partim)
Oppervlakte onderzoeksgebied	1 ha 22 a (12.200 m ²)
Kadastraal percelenplan	Zie fig. 2
Topografische kaart	Zie fig. 3
Begindatum onderzoek	26/09/2017
Einddatum onderzoek	7/10/2017
Relevante termen thesauri OE	Bureauonderzoek/landschappelijk bodemonderzoek

Bounding Box:

Nr	X	Y
1	207848.369	165716.730
2	208052.624	165687.596
3	208052.964	165637.786
4	207827.271	165664.371

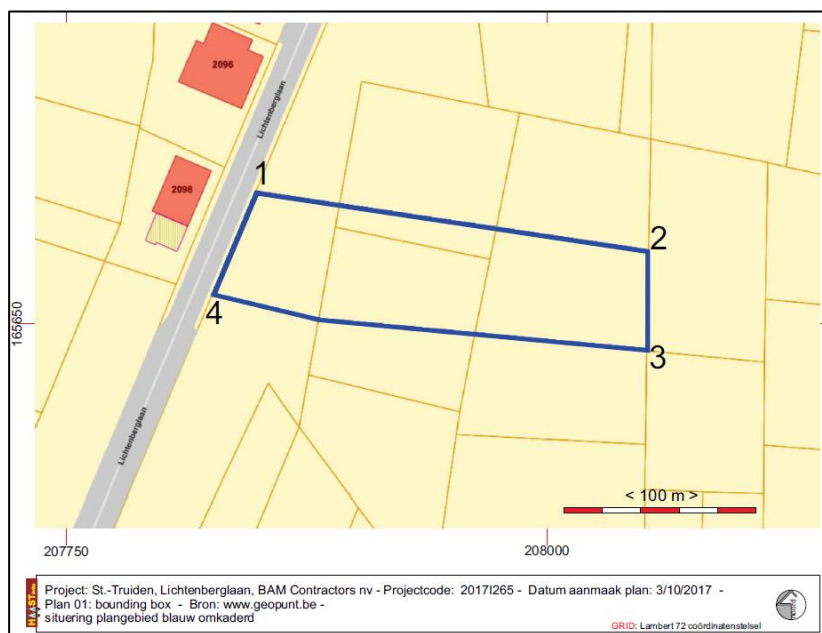

Fig. 1: Bounding Box

Kadastrale gegevens: Het terrein is kadastraal geregistreerd als Sint-Truiden, afd 3, sectie E, percelen nrs: 928d (partim), 926/b, 927 (partim), 925 (partim), oppervlakte 12.200 m² (1 ha 22 a)

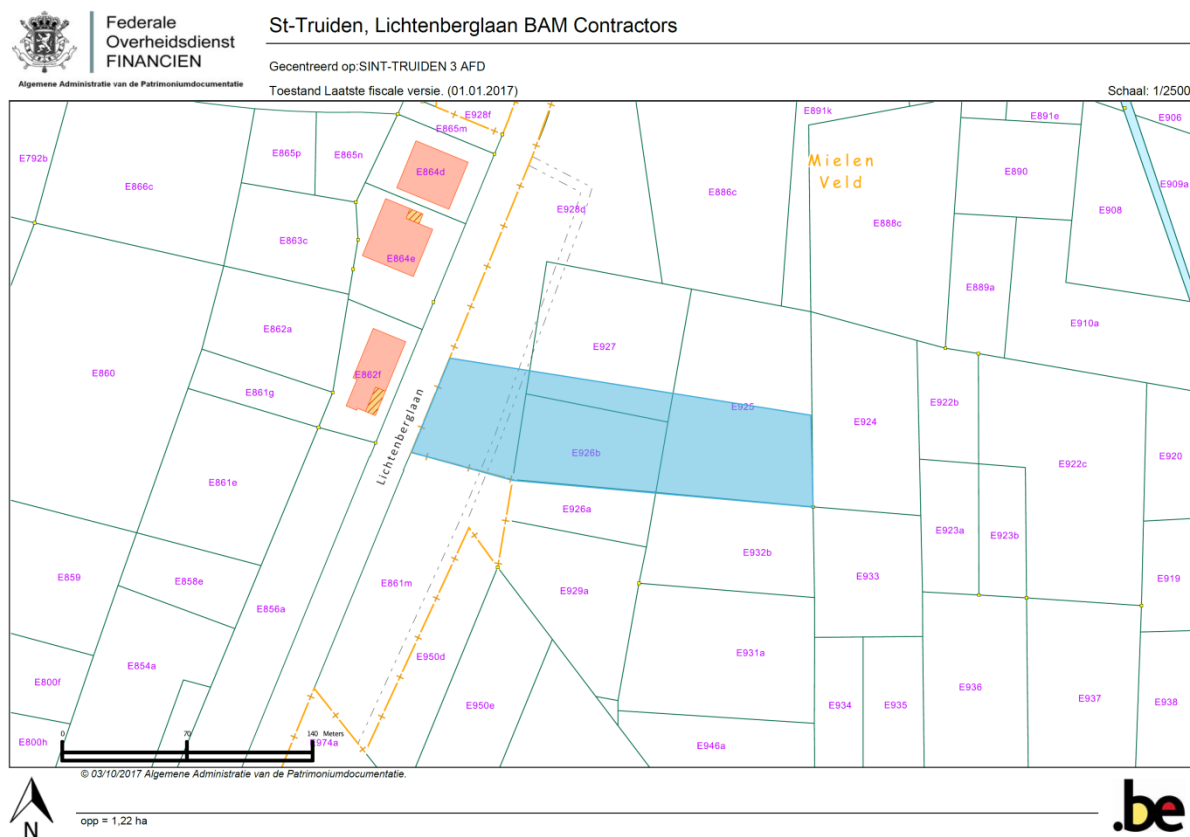

Fig. 2: Kadastraal uittreksel dd. 01/01/2016 © cadgis viewer

Begin- en einddatum van het onderzoek: 11/01/2018 (veldwerk – 1 dag)

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed:

Bureauonderzoek, Geologische dateringen: Tertiair Quartaair Holoceen Geomorfologisch: vlakke rivierrivier eolische afzettingen Bodems:	anthrosol Bodemgebruik: akkerland grasland Archeologische indicaties: Losse vondsten Objecten/materiaal: Aardewerk of keramiek Steengoed	Aardewerk/ Vaatwerk Metaal Lood Dateringen: Romeinse Tijd Middeleeuwen Late Middeleeuwen Nieuwe tijd
--	---	--

2. Bouwprogramma

Centraal aan de noordzijde van het projectgebied zal een loods gebouwd worden met een oppervlakte van 1008 m² (21 m x 48 m) en een kantoorgebouw bestaande uit twee bouwblokken met elkaar verbonden op elke verdieping door een sas/onthaal/trappenhal. De oppervlakte van het kantoorgebouw bedraagt 1068 m². De buitenaanleg omvat parkeerplaatsen, aan te leggen met grasdallen, een insteekweg “goederen” van de Lichtenberglaan naar de loods aan te leggen in straatverharding, een insteekweg “personen” van de Lichtenberglaan naar de parkeerplaatsen en de inkomhal van het kantoorgebouw, aan te leggen in straatverharding, en groenaanleg waarvan nog niet helemaal duidelijk is wat precies aangeplant zal worden; in een eerste fase waarschijnlijk enkel een grasperk.

Voor de aanleg van de toegangswegen wordt verwezen naar een typedwarsprofiel waarbij de opbouw van de wegwegkoffer bestaat uit een laag ruwe steenslag gevolgd door een laag fijne steenslag afgewerkt met een laag steenslag met cementbimenging, daarop een laag gestabiliseerd zand en klinkers, of, een onderlaag in asfaltbeton. In zijn geheel zal het wegwegkoffer minstens 60 cm dik zijn.

De aan te leggen nutsvoorzieningen, water, elektriciteit, gas en een gescheiden rioleringsstelsel (RWA- en DWA- riolering) zullen uiteraard een impact hebben op het eventueel aanwezige bodemarchief temeer omdat de bovenzijde van de rioleringen op ongeveer 1 m onder het maaiveld zal liggen. Voor water, gas en elektriciteit gelden minimumnormen¹. De bovenzijde van wachtbuizen voor elektriciteit en glasvezel dienen minimaal 60 cm onder het maaiveld te liggen. Voor gas geldt dezelfde maat, 60 cm, voor riolering is een diepte van 80 cm aangewezen. Voor waterleidingen geldt eveneens een minimumdiepte bovenkant van 80 cm onder het maaiveld.

De funderingen van de gebouwen zal gebeuren op betonnen voeten waarop pijlers gegoten worden die het skelet van de loods en de kantoorgebouwen gaan vormen. De voeten worden op een stabiele ondergrond aangezet. Aangezien er nog geen geotechnisch onderzoek is uitgevoerd op het terrein, is de aanzetdiepte van deze funderingen nog niet definitief vastgelegd; alleszins zullen de te graven putten om de betonnen voeten te gieten eventueel aanwezig bodemarchief grondig verstoren aangezien rekening moet gehouden worden met een aanzetdiepte van minimaal -120 tot -150 cm onder het maaiveld.

Voor het bouwrijp maken van het terrein zullen over de volledige oppervlakte van het projectgebied:

¹ Bron: Aansluitbrochure Infrac, (<https://www.infrac.be/~media/KDB/Files/Aansluiting/Aansluitingsbrochure-kdb.pdf>)

- De bomen gerooid worden
- De wortelstronken uitgefreesd worden
- De teelaarde verwijderd worden
- Een horizontaal “bouwvlak” aangelegd worden
- Funderingsputten gemaakt worden waarop de ankerpalen worden gegoten die zowel als skelet dienen voor het magazijn als voor het kantoorgebouw

Er zijn geen kelders voorzien, de technische ruimtes bevinden zich boven verdieping 3.

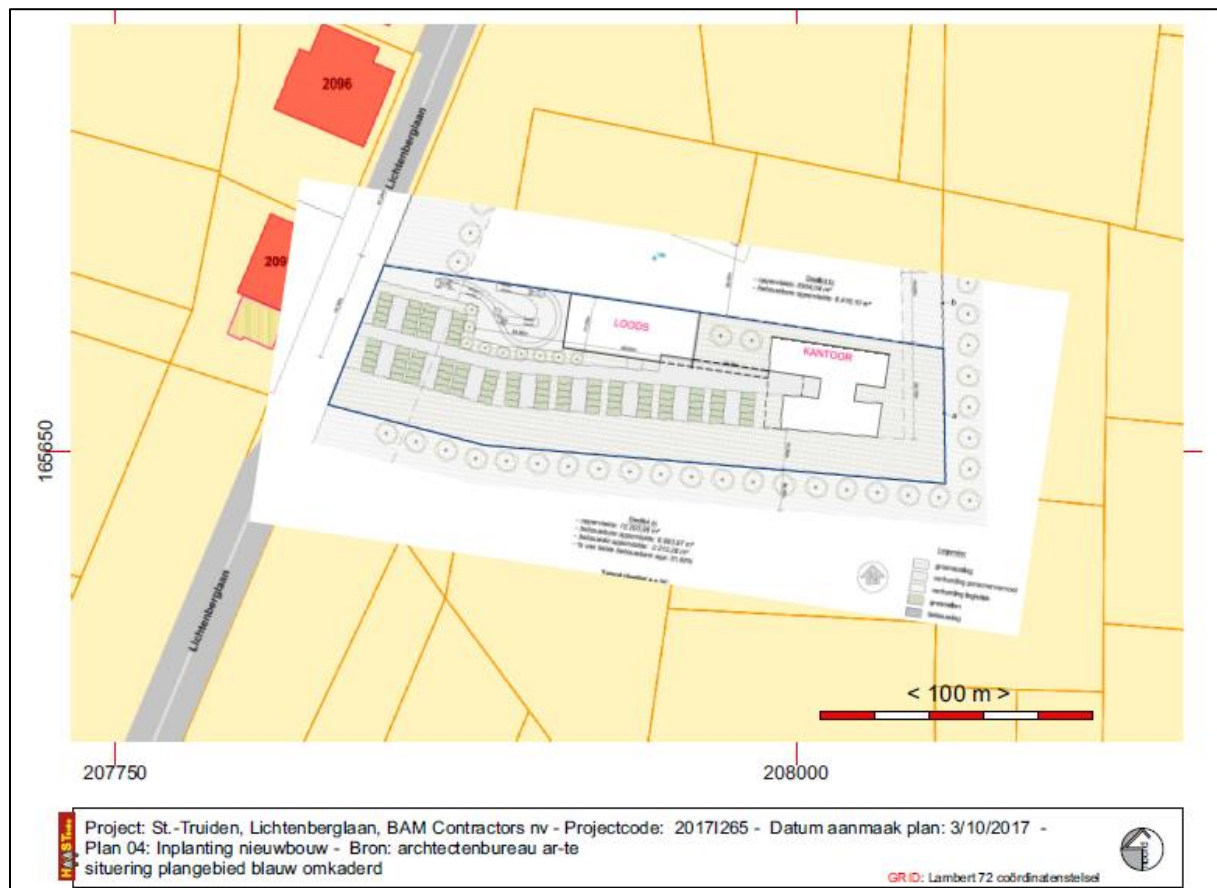

Fig. 3: Inplantingsplan nieuwbouw © architectenbureau ar-te

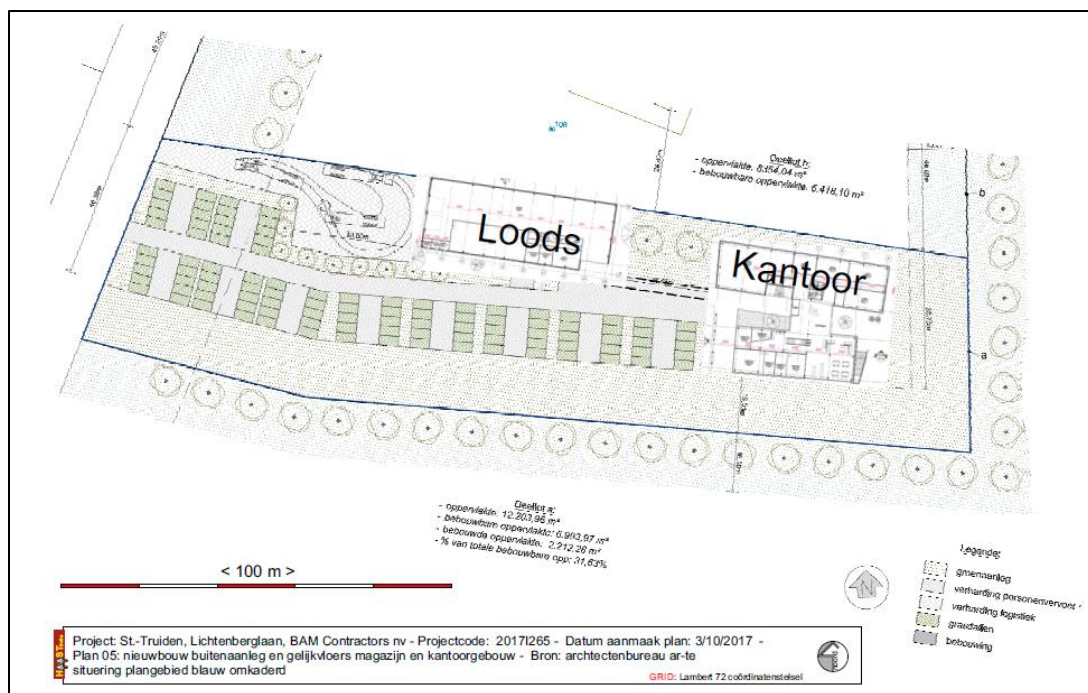

Fig. 4: Inplantingsplan zoals aangereikt door architectenbureau ar-te

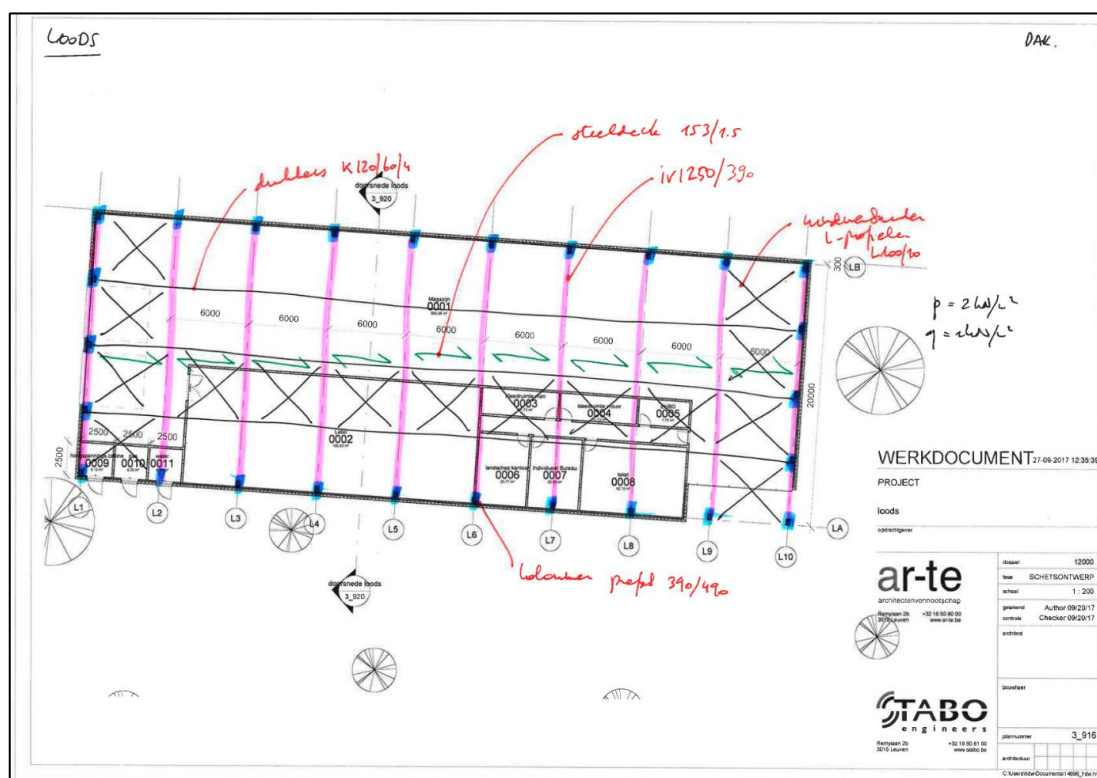

Fig. 5: funderingsschets loods zoals aangereikt door architectenbureau ar-te (de funderingspalen zijn in blauw aangeduid)

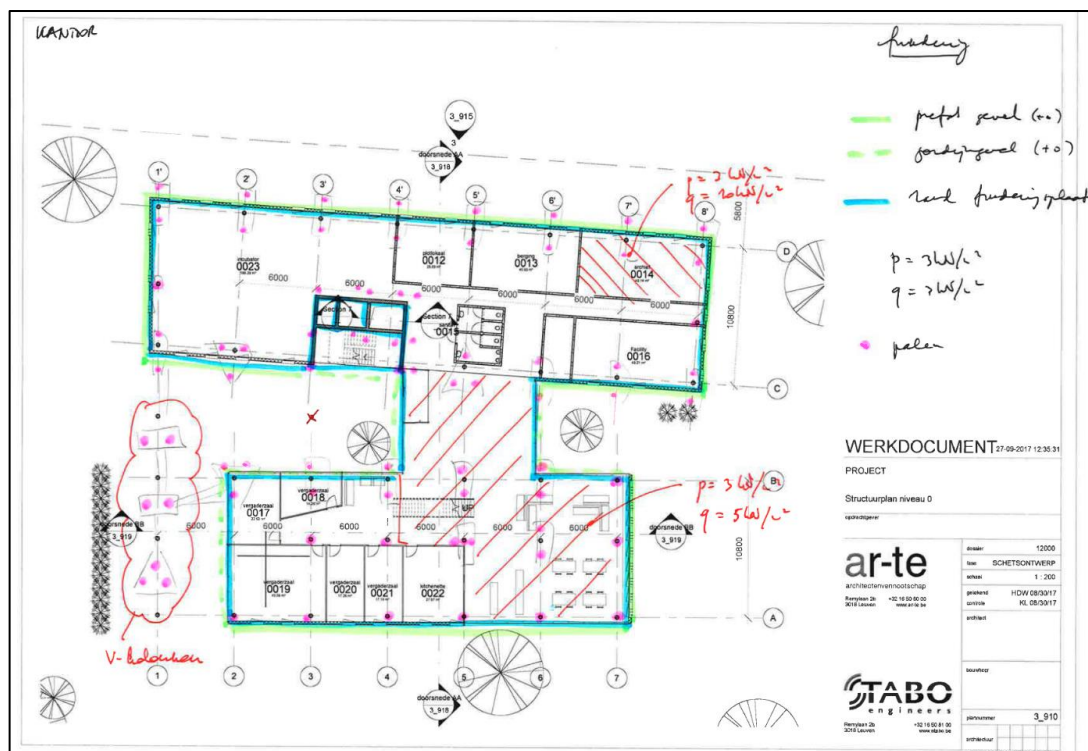

Fig. 6: funderingsschets katoorgebouw zoals aangereikt door architectenbureau ar-te (in magenta zijn de funderingspalen aangeduid)

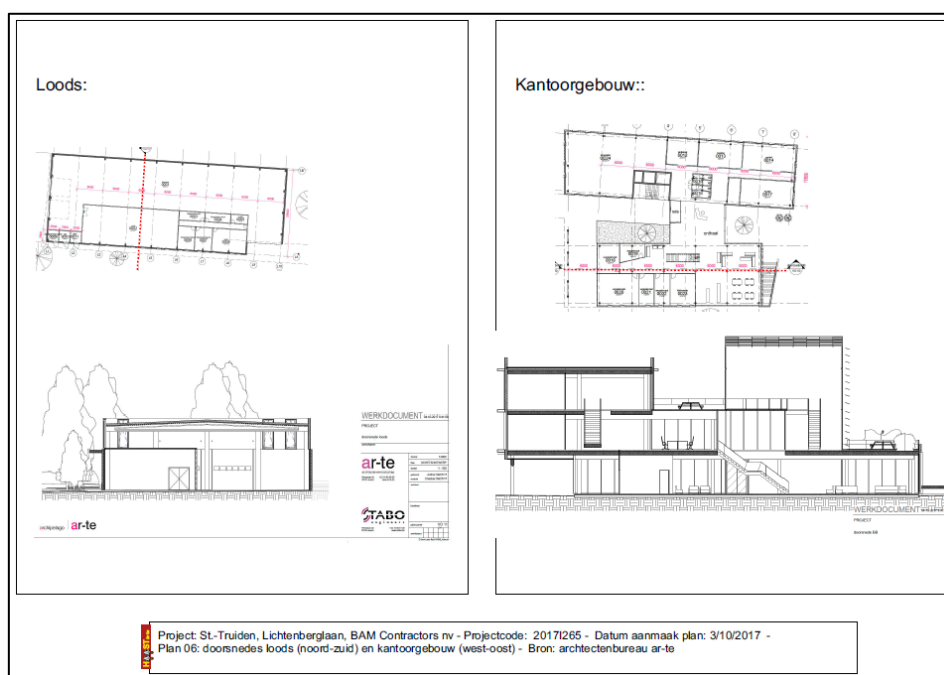

Fig. 7: Doorsnedes zoals aangereikt door architectenbureau ar-te

3. Resultaten voorafgaand archeologisch onderzoek

Afweging noodzaak verder onderzoek

Het terrein is wat betreft de postmiddeleeuwse periode, 18de eeuw en later, onbebouwd, was een uitgebreid akkergebied tot het Belgisch leger er in de jaren 1930 begon met de aanleg van een luchtmachtbasis. Na WOII wordt die verder uitgebreid met aanleg van start- en landingsbanen, bouw van shelters etc. Voor de 18de eeuw lijkt het gebied al lange tijd in gebruik te zijn geweest als landbouwgebied. De vondst van Romeins bouwpuin, CAI-locatie 209444, ten oosten van het projectgebied, de andere aanwijzingen van Romeinse aanwezigheid in de buurt van het projectgebied zoals de Romeinse tumulus, weliswaar op 2,5 km afstand, de Romeinse “heuvel”, CAI-locatie 700483, en de Romeinse baan op 600 m ten zuiden van het projectgebied laten vermoeden dat ook binnen het projectgebied Romeinse vondsten zouden kunnen aangetroffen worden. Er zijn helemaal geen aanwijzingen voor prehistorische vondsten, vondsten uit de metaaltijden of vroeg middeleeuwse sporen. Dit wil echter niet zeggen dat er geen zijn, zeker niet wat betreft de metaaltijden en/of de vroege middeleeuwen. Het terrein ligt immers op een zachte helling naar de valleien van de Bautoershovenbeek en de Meltserbeek, op vruchtbare grond, Aba-bodem en/of Abp-bodem, hetgeen ideale vestigingsplaatsen zijn voor (semi-)nomadische familiegroepen.

De mogelijke aanwezigheid van colluvium zou echter kunnen betekenen dat sporen in de vorm van artefacten (diep) begraven zijn en/of verspoeld zijn waardoor ze niet meer in situ worden aangetroffen maar in een verspoelde context liggen hetgeen de interpretatie ervan enkel maar bemoeilijkt. Voor bodemsporen betekent dit dat ze sterk vervaagd kunnen zijn, zelfs verdwenen of begraven liggen onder colluviale afzettingen. Echter, uit de landschappelijke profielputten blijkt niet dat het terrein veel – geen - colluviale afzettingen bevat. In elk geval kan het feit dat er weinig of geen vondsten binnen het militair domein en met name in het projectgebied gemeld zijn vooral te maken hebben met de beslotenheid van het militaire domein dat afgesloten was voor veldprospecties en metaaldetecties. Langsheen de Romeinse weg zijn tal van vindplaatsen bekend, de kans bestaat dus dat ook binnen het projectgebied sporen daarvan worden aangetroffen.

Maar het landschappelijk bodemonderzoek heeft uitgewezen dat er rekening moet gehouden worden met ernstig verstoorde en mogelijk ernstig verstoorde zones binnen het projectgebied. Er zijn in de profielkolommen 3 en 4, 1 en 2 laten we buiten beschouwing aangezien ze buiten het projectgebied vallen, verstoorte bovengronden aangetroffen. De afbakening ervan is aangeduid op figuur 34. De begrenzing van deze zone is medebepaald door sporen van vergravingen (tijdelijke grondopslag/ graven van een grote kuil) zichtbaar op de luchtfoto's uit 2008-2011 en 2013 en het ontbossen van het terrein na ontmanteling van de militaire basis.

Er zouden binnen het projectgebied nog sporen in situ kunnen aangetroffen worden, maar gelet op de verstoringen door ontbossing en vergravingen, en de aanwezigheid van een vrij brede gracht parallel aan de Lichtenberglaan, kunnen deze ernstig beschadigd zijn en mogelijk slechts een zeer fragmentair beeld geven van eventuele antropogene activiteit / bewoning uit de perioden voor de Nieuwste Tijd / Nieuwe Tijd (voor 1700/1600 AD). Enkel op het meest oostelijke terreindeel is het

ons inzien nog mogelijk om sporen in situ aan te treffen.

Op basis van deze gegevens werd een verder traject opgesteld inzake archeologisch vooronderzoek zowel zonder als met ingreep in de bodem. Aangezien het westelijke deel van het terrein kan beschouwd worden als een matig tot ernstig verstoorde zone en het oostelijke kwart als een onverstoorde zone, is het aangeraden een beperkt archeologisch traject te volgen mede gelet op de toch behoorlijk hoge verwachting aan aanwezigheid van archeologisch erfgoed met name wat betreft de Romeinse periode.

Omdat er zich op het terrein nog archeologisch intacte waarden kunnen bevinden is **een proefsleuvenonderzoek** aangewezen om deze relictten op te sporen en te waarderen, indien aanwezig. Hierbij handelt het vermoedelijk om grondsporen en artefacten gelinkt aan agrarische bewoning of activiteit uit de Metaaltijden tot en met Nieuwe Tijd. Verder kunnen archeologische structuren gevonden worden die verwijzen naar militaire activiteiten uit de Tweede Wereldoorlog, vermits het projectgebied zich bevond binnen het militair domein door Duitsers bezet.

Onderzoeksstrategie

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd door 1 erkend archeoloog en 1 archeoloog-assistent. Voor het proefsleuvenonderzoek werd projectcode 2018A76 gebruikt.

Gebruikt materiaal

De proefsleuven werden gegraven met een 21-ton kraan op rupsbanden met een graafbak van 2 m breed.

De locatie van de proefsleuven, samen met de niveaus van het aangelegde vlak werden ingemeten met een ALTUS APS-NR2 gps-toestel met een afwijking horizontaal van 0,5 tot 1 cm en verticaal van 0,8 tot 1,2 cm.

4. Assessment van het terrein

Het aardkundig onderzoek: *De profielkolommen 3 en 4 zijn sterk vergelijkbaar met de profielkolom van profielput 1. In beide profielkolommen is een verstoring vastgesteld die respectievelijk reiken tot - 50 cm / -60 cm onder het maaiveld. De verstoring sluit onmiddellijk aan bij een Bt horizont met sporen van ijzeraanrijking, sporadisch een restant van een wortelgang en enkele sporen van wormengangen. Heel sporadisch zijn er kiezelsteentjes in aangetroffen.*

De verstoringen lijken niet diep of ingrijpend te zijn, maar uit profielkolom 5, gegraven ten oosten van de oostelijke bomenrij in landbouwgebied, blijkt dat de Ap-horizont daar tot -40 cm onder het maaiveld reikt.

Fig. 8: profielkolommen 3 en 4

Fig. 9: profielkolom 5

De ploeglaag (Ap) is vrij scherp afgelijnd en sluit aan bij een Bt-horizont met ijzeraanrijking, sporadisch wortelgangen, wormengangen en heel sporadisch een kiezelsteentje.

Het proefsleuvenonderzoek leverde enkel sporen op die allemaal kunnen gelinkt worden aan de militaire infrastructuur die op het terrein stond. Er werden restanten van kabelgoten aangetroffen, bouwpuin en plasticafval waardoor de sporen met zekerheid in de 20ste eeuw kunnen gedateerd worden, zelfs tweede helft van de 20ste eeuw.

Algemeen kan gesteld dat het terrein gelet op de afwezigheid van archeologisch interessante sporen en archeologica kan vrijgesteld worden van verder archeologisch onderzoek.

5. Gemotiveerd advies

Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek kan gesteld dat het terrein vanuit archeologisch oogpunt niet interessant is. Het proefsleuvenonderzoek heeft geen resultaten opgeleverd

Advies:

Op basis van de gegevens uit het landschappelijk onderzoek en het archeologisch proefsleuvenonderzoek kan derhalve besloten worden dat het projectgebied geen resultaten zal opleveren wat betreft archeologische kennisvermeerdering. Het projectgebied kan daarom vrijgegeven worden van verder archeologisch onderzoek. Via dit programma van maatregelen stellen we voor om bij een herziening van de Gebieden Geen Archeologiekaart het projectgebied daarin op te nemen als GGA-gebied

Figuren:

Fig. 1: Bounding Box

Fig. 2: Kadastraal uittreksel dd. 01/01/2016 © cadgis viewer

Fig. 3: Inplantingsplan nieuwbouw © architectenbureau ar-te

Fig. 4: Inplantingsplan zoals aangereikt door architectenbureau ar-te

Fig. 5: funderingsschets loods zoals aangereikt door architectenbureau ar-te (de funderingspalen zijn in blauw aangeduid)

Fig. 6: funderingsschets katoorgebouw zoals aangereikt door architectenbureau ar-te (in magenta zijn de funderingspalen aangeduid)

Fig. 7: Doorsnedes zoals aangereikt door architectenbureau ar-te

Fig. 8: *profielkolommen 3 en 4*

Fig. 9: *profielkolom 5*